

Rut

Əlimələk ailisining Moabğa berixi

¹ Batur Həkimlər həküm sürgən məzgildə xundak boldiki, zeminda aqarqilik yüz bərdi. Xu wəqıttı bir adəm ayalı wə ikki oqlını elip Yəhuda zeminidiki Bəyt-Ləhəmdin qıqıp, Moabning səhralırida bir məzgil turup kelixkə bardı.

□ ² U kixining ismi Əlimələk, ayalining ismi Naomi, ikki oqlining ismi Maqlon bilən Kilyon idi. Ular Bəyt-Ləhəmdə olturukluk, Əfrat jəmətidin idi. Ular Moabning səhrasıqə kelip xu yərdə olturaklaxtı. ³ Keyin Naomining eri Əlimələk öldi; ayalı ikki oqlı bilən qaldı. ⁴ Ular Moab qızlıridin əzlırigə hotun aldı. Birining eti Orpah, yənə birining eti Rut idi. Ular xu yərdə on yildək turdı.

⁵ Maqlon bilən Kilyon hər ikkisi öldi; xuning bilən apisi eri həm oqlullıridin ayrılıp yaloquz qaldı.

Naomi bilən Rutning Bəyt-Ləhəmgə qaytıp kelixi

⁶ Xuning bilən ayal ikki kelini bilən qopup Moabning səhrasidin qaytıp kətməkqi boldi; qünki u Pərwərdigarning Öz həlkini yoqlap,

□ **1:1 «məzgildə»** — ibraniy tilida «künərdə». **«səhralırida»** — ibraniy tilida «etizliklirida». Moabtikilər Yəhudiylarqə əq idi. Bu Əlimələk wə ailisidikilərnin Moabning xəhərlirigə əməs, bəlki səhrasıqə berixining bir səwəbi bolsa kerək.

axlik bərgənliki toqrisidiki həwərnı Moabning səhrasında turup angliqanidi. ⁷ Xuning bilən u ikki kəlini bilən billə turqan yeridin qikip, Yəhuda zeminiqə kəytixkə yoloqə qikti. ⁸ Naomi ikki kəlinigə: — hər ikkinglar kəytip öz ananglarning öyigə beringlar. Silərnıng mərhumlarqə wə mangan mehrıbanlıq kərsətkinınglardək Pərwərdigarmu silərgə mehrıbanlıq kərsətkəy! ⁹ Pərwərdigar silər ikkinglarnı öz erınglarning öyidə aram tapkuzqay! — dəp, ularnı səyüp koydi. Ular hərkirəp yioqlıxip ¹⁰ unıngqə: — Yək, biz qokum senıng bilən təng öz həlkingning yenıqə kəytimiz, — deyixti.

¹¹ Lekin Naomi: — Yenip kətinglar, əy kizlirim! Nemixkə menıng bilən barməkqisilər? Kərsikimda silərgə ər boləqudək oqullar barmu? ¹² Yenip kətinglar, əy kizlirim! Qünki mən kərip kətkəkəkə, ərgə tegixkə yarıməymən. Dərəkikətən bögün keqə bir ərlik boluxkə, xundakla oqulluk boluxkə ümid bar degəndimu, ¹³ ular yigit boləquqə səwr kılıp turattinglarmu? Ular nı dəp bəxkə ərgə təgməy səkləp turattinglarmu? Yək, bolmaydu, kizlirim! Qünki Pərwərdigarning kəli mangan kərxı bolup menı azəblaydıqını üqün, mən tartıdıqan dərđ-ələm silərnıngkidin tehimu eqır bolıdu, —

dedi.□

¹⁴ Ular yənə hərkiyəp yioqlaxti. Orpah keynanisini sөyüp hoxlaxti, lekin Rut uni qing kuqaklap turuwaldi. ¹⁵ Naomi uningqə: — Mana, kelin singling öz həlki bilən ilahlirining yenioqə yenip kətti! Sənmü kelin singlingning kəynidin yenip kətkin! — dedi.

¹⁶ Lekin Rut jawabən: — Mening sening yeningdin ketiximni wə sanga əgixix niyitimdin yenixni ətünmə; qünki sən nəgə barsang mənmu xu yərgə barimən; sən nədə kənsang mənmu xu yərdə kənimən; sening həlking meningmu həlkimdur wə sening Hudaying meningmu Hudayimdur. ¹⁷ Sən nədə əlsəng mənmu xu yərdə əlimən wə xu yərdə yatimən; əlümdin baxkisi meni səndin ayriwətsə Pərwərdigar meni ursun həm uningdin axurup jazalisun! — dedi. □

¹⁸ Naomi uning əzigə əgixip berixkə kət'iy niyət kəloqinini kərüp, uningqə yənə eoqiz aqmidi.

¹⁹ Ikkisi mengip Bəyt-Ləhəmgə yetip kəldi. Xundak boldiki, ular Bəyt-Ləhəmgə yetip kəlginidə

□ **1:13 «Mən tartidioqan dərd-ələm silərnəngkidin tehimu eoqir bolidu»** — gərqə Rut bilən Orpah hər ikkisi eridin ayrilix azabini tartқан tul hotunlar bolsimu, Naomining azabi tehimu eoqir idi; uning eridin həm ikki eoqlidin ayrilip kəlix azabi bar idi. Uning üstigə, u ikki kelinining əzidək yaqə yurttə tul bolup turux dərdini taritixini halimaytti. Bu sөzning yənə ikki tərjimisi bar: «Mən silər üqün (tul kəloqanliqənglardin) intayin azablinimən» yəki «Mening dərd-əlimim silərgə bək eoqir yük bolup kəlidu, silər kətürəlməysilər» □ **1:17 «Pərwərdigar meni ursun həm uningdin axurup jazalisun!»** - ibraniy tilidə: «... Pərwərdigar mangimu xundak kəlsun wə uningdin axurup kəlsun!»

pütkül xəhərdikilər ularni körüp zilziligə kəldi. Ayallar bolsa: — Bu rasttinla Naomimidu? — deyixti.

²⁰ U ularoqa jawabən: — Meni Naomi deməy, bəlki «Mara» dənglər; qünki Həmmigə Qadir manga zərdab yutkuzdi. □ ²¹ Tokkuzum təl hələttə bu yərdin qıktım; ləkin Pərwərdigar meni kuruk qaytkuzdi. Pərwərdigar meni əyibləp guwahlik bərdi, Həmmigə Qadir meni harliqanikən, nemixka meni Naomi dəysilər? — dedi.□

²² Xundak qilip Naomi bilən kelini Moab kızı Rut Moabning səhrasidin qaytip kəldi; ular ikkisi Bəyt-Ləhəmgə yetip kelixi bilən tənq arpa ormisi baxlanqanidi.

2

Rutning Boazning etizida baxaq terixi

¹ Naomining erigə tuqkan kelidiqan Boaz isimlik bir adəm bar idi. U Əlimələkning jəmətidin bolup, intayin bay adəm idi. ■ ² Moab kızı Rut Naomioqa: — Mən etizlikka baray, birərkimning nəziridə iltipət tepip, uning kəynidin mengip arpa baxaqlirini tərsəm? — dedi.

□ **1:20 «Meni Naomi deməy...»** — «Naomi» degənninq mənisi: «yekimlik», «kəngüllük», «huruqluk»; «Mara» bolsa «aqqiq», «ələmlik», «zərdablik» degən mənidi. □ **1:21 «Pərwərdigar meni əyibləp guwahlik bərdi»** — baxka birhil tərjimiliri: — «Pərwərdigar manga qarxi qikti» yaki «meni azablidi». Bu səzlər toqruluk «qoxumqə söz»imizdə azraq tohtilimiz. ■ **2:1** Mat. 1:5

U uningõa: — Barõin, õy kizim, dedi.□

³ Xuning bilõn u qikip etizliklarõa kelip, u yerdõ ormiqilarning kãynidin baxak tõrdi. Bõhtigõ yarixa, dõl u kãlgõn etizlik Õlimõlõkning jãmõti bolõqan Boazning etizlikliri idi.

⁴ Mana, u wakitta Boaz Bõyt-Lõhõmdin qikip kelip, ormiqilar bilõn salamlixip: — Põrwõrdigar silõr bilõn billõ bolõqay! — dedi.

Ular uningõa jawabõn: — Põrwõrdigar sanga bõht-bõrikõt ata qilõqay! — dedi.

⁵ Boaz ormiqilarning õstigõ nazarõtke qoyulõqan hizmõtkaridin: — Bu yax qokan kimning kizi bolidu? — dõp soridi. □

⁶ Ormiqilarning õstigõ qoyulõqan hizmõtkar jawab berip: — Bu Naomi bilõn billõ Moabning sãhrasidin qaytip kãlgõn Moabiy qokan bolidu.

⁷ U: «Ormiqilarning kãynidin õnqilõrning ari-sidiki qeqilip kõtken baxaklarni teriwalaymu?» dõp tãlõp kildi. Andin u kelip õtigõndin hãziroqõa ixlõwatidu; u pækõt kãpidõ bir'az dõm

□ **2:2 «Baxak terix»** - Tõwrat qanuni boyiqõ namrat kixilõr wõ yakã yurtluklarning ormiqilarning arksidin qeqilip kõtken baxaklarni terixigõ ruhsõt berilixi keræk («Law.» 19:9-10ni kõrõng). Gõrõqõ Naomining õzining bir parqõ etizi bar bolsimu (4:3), uningõa xu pãsildõ birnõrsõ terilmõqanidi. Rut muxu iltiması bilõn Naomini «baxak terix» hijalõtqilikidin qutkuzidu, õlwõtõ. □ **2:5 «Hizmõtkaridin»** - ibraniy tilida «yigitidin». **«Bu yax qokan kimning kizi bolidu?»** - Xu qaoqda Rut tehi tul bolõqaqkã, xuningõa yarixa alaõidõ kiyimlirini kiywatqan idi. 3:3ni wõ izahõtini kõrõng.

aldi, — dedi. □

⁸ Boaz Rutka: — Əy kızım, anglawatamsən?! Sən baxağ tərğili baxğa bir kimning eti-zliqıa barmıqın, bu yərdinmu kətmə, mening dedəklirim bilən birgə muxu yərdə turoqın.

□ ⁹ Dikkət qıloqın, qaysi etizda orma oroqan bolsa, *dedəklərgə* əgixip baroqın. Mən yigitlərgə: Uningoqə qeqılmanglar, dəp tapılap qoydum! Əgər ussap qalsang berip, idixlardin yigitlirim *qıduktin* tartqan sudin iqqin, — dedi.

¹⁰ Rut özini yərgə etip tizlinip, bexini yərgə təgküzüp təzim qılip, uningoa: — Mən bir biganə tursam, nemixğa manga xunqə qəmhorluk qıloqudək nəziringdə xunqilik iltipat tapqanmən? — dedi.

¹¹ Boaz uningoa jawabən: — Ering əlöp kətkəndin keyin keynanangoa qıloqanliringning həmmisi, xundakla sening ata-anangni wə öz wətiningdin qandak ayrilip, sən burun tonumaydiqan bir həlkning arisioqə kəlgining manga pütünləy ayan boldi; ¹² Pərwərdigar qıloqiningoa muwapıq sanga yanduroqay, sən qanatlırining tegidə panah izdigən Israilning Hudasi Pərwərdigar tərıpıdin sanga uning toluq in'ami berilgəy, dedi. ¹³ Rut jawabən: — Əy hojam, nəziringdə

□ **2:7 «Kəpidə»** - ibraniy tilida «əydə». Orma məzgildə ormiqılar bəlkim etizlikdə dəm elixğa waqitlik kəpə saloqan bolsa kerək. □ **2:8 «Dedəklirim bilən birgə muxu yərdə turoqın»** - dedəklərnin ixi bəlkim arpa paylırini yioqıp ənqə qılix idi. Rut «ularning kexida» ixlisə kəprək baxaqlarni tərələytti, əlwəttə.

iltipat tapqaymən; mən sening dediking boluxkimu yarimisammu, sən manga təsəlli berip, dedikinggə mehribanə sözlərnı kılding, — dedi. □

¹⁴ Tamak waktida Boaz uningə: — Keni, buyakka kəlgın, nandin yə, nanni sirkigə tögürgin! — dedi. Rut ormiqılarning yenioğa kelip olturdi; Boaz komaqtin elip uningəa tutti. U uningdin toyoquqə yedi wə yənə azrak axurup koydi.

¹⁵ U baxak tərgili kəpkanda, Boaz yigitlirigə buyrup: — Uni hətta ɵngilərnıng arisida baxak tərgili koyunglar, uni heq hijaləttə qaldurmanglar. ¹⁶ Hətta həm uning üqün azrak baxaklarnı ɵngilərdin ətəy ayrip, uningəa tərgili quxürüp koyunglar, uni heq əyiblimənglar, dedi.

¹⁷ Xundak kilip u kəqkiqə etizlikta baxak tərđi, teriwaləqanlirini sokkanda, təhminən bir əfah arpa qikti. □ ¹⁸ Andin u arpisini elip, xəhərgə kirdi, keynanisi uning tərgən *arpisini* kərđi; u yənə u yəp toyunoqandın keyin saklap koyəqinini qikirip uningəa bərđi.

¹⁹ Keynanisi uningə: — Sən bğğn nədə baxak tərđing, nədə ixlıding? Sanga qəmhorluk kıləqan xu kixigə bəht-bərikət ata kılinoqay! — dedi.

U keynanisioğa kimningkidə ix kıləqinini eytip: — Mən bğğn ixlıgən etizning igisining ismi

□ **2:13 «dediking»** - ibraniy tilida «dedək»ni təswirləyđioqan ikki söz bar. Rut bu ayəttə bulardın əng təwən orunni kərsitidioqan sözni ixlitip əzini təswirləydu. □ **2:17 «Bir əfah arpa»** - təhminən 15 kilogramqə idi.

Boaz ikən, dedi.

²⁰ Naomi kelinigə: — Tiriklərgimu, ölgənlərgimu mehribanlik qilixtin bax tartmioqan kixi Pərwərdigardın bəht-bərikət kərgəy! — dedi. Andin Naomi uningə yənə: — U adəm bizning yəkin tuoqkinimizdur, u bizni kütquzalaydioqan həmjəmətlərdin biridur, — dedi. □

²¹ Moab kızı Rut yənə: — U manga yənə: «Mening yigitlim pütün həsulumni yioqip boləuqə ular bilən birgə boləqin» dedi, — dedi.

²² Naomi kəlini Rutkə: — Əy kizim, birsining sanga yamanlik kılmasliqi üqün baxkisining etizliqiə barmay, uning dedəkliri bilən billə qikip ixlisəng yahxidur, dedi. □

²³ Xuning bilən arpa wə buqday həsuli yioqilip boləuqə, Rut Boazning dedəkliri bilən yürüp baxaq tərđi. U keynanisi bilən billə turuwərđi.

□ **2:20 «Bizni kütquzalaydioqan həmjəmətlərdin biri»** - (««həmjəmət-nijatkar»imizdin biri» yaki ««həmjəmət-kütquzəuqi»imizdin biri») — bu ibraniy tilida «goel» degən səz bilən ipadilinidu. Bu səzining alahidə mənisi bar. Birsı namratliqtin əzini kullukqə setiwətkən bolsa yaki baxqə kiyin əhwaləqə uqrap mal-mülükini satqan bolsa, Musa pəyoqəmbər tapxuruwaləqan qanunəqə asasən, xu kixining yəkin uruq-tuoqanliri, həmjəmətlirining uni hərlükkə qikirip kütquzux həkukı bar idi. Demək, u setiwəluquqiə adil bir bahadə pul bərsila, u uning əz kərindixini hər kılıp kütquzux həkukı bar idi. Həkukni ixlitix həmjəmətining əz ihtiyarlıqi bilən bolatti, əlwəttə. U həkukini ixlətməkqi bolsa, həqkim uni tosalmaytti. Naomi muxu yərdə: «Bizdin həwər elix məs'uliyiti boləqan yəkin tuoqanlirimizdin biri bar» deməkqi bolidu.

□ **2:22 «Birsining sanga yamanlik kılmasliqi üqün»** - Naomining bu aqah səzliri bizgə «Batur Həkimlar» dəwridiki omumiy əhwalni ayan kılsa kərək.

3

Rutning hamanoja berip, Boaz bilan k r x x

¹ Xu k nl rd , keynanisi Naomi uning : —  y kizim,  al- hwalingning yahxi boluxi  q n, sening aram-b htingni izdim ym nmu? □

² S n ded kliri bilan ixlig n Boaz bizg  tu q n kelidu  m smu? Mana, b g n ahxam u hamanda arpa soruydu. ³  md  s n yuyunup-tarinip,  z ngg   tirlik may s r p, *esil* kiy-impliringni kiyip, hamanoja q xkin; lekin u  r kixi y p-iq p bolmi uq ,  z ngni uning  k rs tmigin. □ ⁴ U yatkanda uning uhlaydio an yerini k r wal. Andin s n kirip, ayao  t ripini eqip, xu y rd  yetiwal in. Andin u sanga nem  k lix ker klikini eytidu, — dedi.

⁵ Rut uning : — S n nem  des ng m n xuni k lim n, — dedi. ⁶ U hamanoja q x p, keynanisi uning  tapilio and k kildi. ⁷ Boaz y p-iq p, k nglini hux k lip q xning ayio ioja berip yatti. Andin Rut x p  q karmay kelip, ayao  t ripini eqip, xu y rd  yatti. ⁸ Yerim keqid  Boaz q q p, aldioja engixk nd , mana bir ayal ayio ida yatatti! □

⁹ Kim s n?! — d p soridi u.

□ **3:1 «Sening aram-b htingni izdim ym nmu?»** - Naoming muxu «aram-b ht» degini Rutni kaytidin  y-o aq lik k lixni k rsitidu. □ **3:3 « z ngg   tirlik may s r p»** - ibraniy tilida « z ngni m si  k lip» yaki « z ngni m si   p».

□ **3:8 «Q q p, ...»** - bax a birhil t rjimisi «titr p ketip, ...».  eqbolmi oanda, Boaz putlirioja so u  urulo anda oyo inip k tk n bolsa ker k. **«Engixk nd »** - bax a birhil t rjimisi « r lg nd »

Rut jawabən: — Mən hizmətkaring Rut bolimən. Sən mening həmjəmət-nijatkarim boləjining üqün hizmətkaringning üstigə tonungning etikini yeyip qoyəqaysən, — dedi.□

¹⁰ U jawabən: — Əy kizim, Pərwərdigardin bəht-bərikət tapqaysən! Sening keyin kərsətkən sadəkət-məhribanlığın ilgiri kərsətkiningdinmu artuktur; qünki *seni izdigən* yigitlər, məyli kəmbəqəl bolsun, bay bolsun, ularning kəynidin kətmiding.□ ¹¹ I kizim, əmdi kərkmiqin! Dəginingning həmmisini orundap berimən; qünki pütkül xəhirimizdiki

□ **3:9 «Hizmətkaring»** — okurmənlərnin esidə barki, ibraniy tilida «dedək»ni təswirləydiqan ikki söz bar. Bu ayəttə Rut ornini yukirirək kərsitidiqan səzni əzigə ixlətti (2:13ni wə izahatni kəring) **«Həmjəmət-nijatkar»** degən uqum toqruluk 2:20ni wə izahatni kəring. **«Toningning etikini hizmətkaringning üstigə yepip qoyəqaysən»** - Rut eytkən «Toningning etikini hizmətkaringning üstigə yepip qoyəqaysən» degən ibarə: — «Meni sayəngning astioqə aləqin, meni əmringgə aləqin» degənni wə əzining Boazning ayali boluxkə razi ikənlikini bildüridu. Hudamu Israilni öz qaniti astioqə aləqanlığı toqruluk xu səzni qiləqan — «Əz.» 16:8ni kəring. □ **3:10 «Seni izdigən yigitlər»** - Boazning səzigə qariqanda (xübhəsizki, u həm tirixqan həm qiraylıq boləqəqə) Rutni birkanqə yigit izdəp kəlgən. Ləkin Rut əz məyligə əgixip ularni tallimay, bəlki orniqə kəynanisi Naomioqə yaxhi bolsun dəp rəhmətlik erigə «həmjəmət-nijatkar» boləqan Boazning panahlığını izdigən. Xuning bilən Boaz Rutning qiləqini toqruluk: «Sening keyin kərsətkən sadəkət-məhribanlığın ilgiri kərsətkiningdinmu artuktur» dəydu. Rutning «ilgiri kərsətkən (sadakət-məhribanlığı)» bolsa kəynanisiqə boləqan sadəkətləyini, uningqə həmrəh bolup əz yurtini taxlap Israil-larning arisiqə kəlgənlikini kərsitidu. Boazning «Sən keyin kərsətkən sadəkət-məhribanlık» degini bolsa əzini izdigənlikini kərsitidu.

mətiwərlər seni pəzilətlik ayal dəp bilidu. □

¹² Durus, sanga həmjəmət-nijatkar boləqinim rast; ləkin sening məndin yeqinraq yənə bir həmjəməting bar. ¹³ Əmdi keqiqə bu yərdə qaləqin; ətə səhərdə əgər u həmjəmətlik həkukini ixlitip seni elixni halisa, u alsun; ləkin həmjəmətlik həkukı boyiqə seni almisa, Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, mən sanga həmjəmətlik qilip seni alay. Tang atkuqə bu yərdə yetip turoqin! — dedi.

¹⁴ U uning ayioqida tang atkuqə yetip, kixilər bir-birini tonuqudək boluxtin burun qopti. Qünki Boaz: — bir ayalning hamanəqa kəlgini heqkim bilmisun, dəp eytkanidi. □

¹⁵ U yənə *Rutqa*: — Sən kiygən yepinqini eqip turoqin, dedi. U uni eqip turuwidi, Boaz arpudin altə kəmquən kəmləp berip, uning əxnisigə artip qoydi. Andin u xəhərgə kirdi. □ ¹⁶ Rut keynanisining yenioqa kəldi. U: — Əy qizim, sən hazır kim?! — dəp soridi. Xuning bilən u keynanisioqa u kixining

□ **3:11 «Pütkül xəhirmizdiki mətiwərlər»** - ibraniy tilida «həlkimning xəhiring dərwasidiki kixilər» — qədimki zamanda «xəhərnin dərwasisi» aqsakallar wə mətiwərlər ol-turidioqan jay idi; xu yərdə sot eqilatti. Xunga Boazning səzining toluq mənisi «Mening xəhirmidiki barlik mətiwərlər seni pəzilətlik ayal dəp qaraydu». □ **3:14 «Eytkanidi»** - ibraniy tilida «eytkanidi» yaki «oylioqanidi» dəgən mənə birlə səz bilən ipadilinidu. Biz bu yərdə «eytkanidi» dəp tərjimə qilduk. □ **3:15 «Altə kəmquən»** - bəlkim «altə əfah», yəni 27-45 kilogramni kərsitixi mumkin.

kiloanlirining hëmmisini dëp bërdi. □ 17 U: — U bu altë këmçën arpini manga bërdi, çünki u: «keynanangning yenioqa kuruq kol kaytip barmioqin» dedi, — dedi.

18 Naomi: — Əy kızim, bu ixning ahirining kandaq bolidioqinini bilgüqə muxu yërdə təhir kiloqin; çünki u adəm bögün muxu ixni pütküzməy aram almaydu, dedi.

4

Boazning Rutni nikahioqa elixi, hëmjämät-nijatkarlik burqini ada kilixi

1 Boaz xähär dërwazisioqa qikip, xu yërdə olturdi. Mana, u wakitta Boaz eytkän heliki hëmjämätlik hokukioqa igä kixi keliwatatti. Boaz uningqa: — Əy buradër, kelip bu yërdə olturoqin, dewidi, u kelip olturdi. □

2 Andin Boaz xähärning aksakalliridin on adəmni çakirip, ularoqimu: — Bu yërdə olturunglar, dedi. Ular olturoqanda ³ u hëmjämätlik hokukioqa igä kixigä: — Moabning səhrasidin yenip kəlgän Naomi kerindiximiz Əlimələkkə təwə xu zeminni satmaqçi boluwatidu. ⁴ Xunga mən muxu ixni sanga həwərləndürməkçi idim,

□ 3:16 «Sən hazır kim?» - Naomining bu soali bilən Rutning hazırkı salahiyyitini soraydu: u: «Həzır sən Boazning ayali boldungmu-yok?» dëgən mənini bildüridu. □ 4:1 «Əy buradër!» - ibraniy tilida «Əy, palanqi-pokunqi!» deyilidu. Bu adəm bəlkim Rut wə Naomiqa karita hëmjämätlik burqini öz üstigə elixni rət kiloqaqqa, u bu bayanda namsiz qaloqan bolsa kerək.

xundakla muxu yərdə olturoqanlarning al-dida wə həlkimning aqsakallirining al-dida «Buni setiwaloqin» deməkcimən. Sən əgər həmjəmətlik həkukioğa اساسən alay desəng, aloqin; həmjəmətlik kilmay, almaymən desəng, manga eytkin, mən buni biləy; qünki səndin *awwal* baxkisining həmjəmətlik həkuki bol-maydu; andin səndin keyin mening həkukum bar, dedi.

U kixi: — Həmjəmətlik kılıp uni alimən, dedi.

⁵ Boaz uningoğa: — Undakta yərnı Naomin-ing kolidin aloqan künidə mərhumning mirasioğa uning nami bilən ataloqan birər əwladi qalduruluxı üqün mərhumning ayalı, Moab kızı Rutnimu elixing kerək, — dedi.□

⁶ Həmjəmət kixi: — Undak bolsa həmjəmətlik həkukumni ixlitip *etizni* alsam bolmioqudək; alsam öz mirasimoğa ziyan yətküzgüdəkmən. Həmjəmətlik həkukını sən özüng ixlitip, yərnı

□ **4:5 «Moab kızı Rutnimu elixing kerək»** — «Law.» 25:25-34 wə 47-55gə, wə «Qan.» 25:5-10ğa qarang. «Rut» 4:6-12-ayəttiki ixlaroğa qarışanda, Bəyt-Ləhəmdə «pərzəntsiz qaloqan qerindixining tul hotunini elix» toqrisidiki bəlgilimə bəja kəltürülüwatqanda, qoxumqə maddılar qoxuloqan bolsa kerək (əslidiki qanun bəlgilimisi boyiqə, birsı pərzəntsiz əlgən bolsa, uning akisi yaki ukisi uning mirasioğa mirashor qaldurux üqün tul hotunini elix kerək idi; Bəyt-Ləhəmdikilər muxu bəlgilimigə aka-ukisidin baxqa barlıq uruq-tuqanlirininimuz öz iqigə alidu, dəp qoxqan ohxaydu). «Yar.» 38:8-10nimu kərüng.

setiwaləqin; mən ixlitəlməymən, dedi. □

⁷ Kədimki waqitlarda Israilda həmjəmətlik həkukioğa yaki almasturux-tegixix ixioğa munasiwətlik mundaq bir rəsim-kaidə bar idi: — ixni kəsmək üqün bir tərəp öz kəxini selip, ikkinqi tərəpkə berətti. Israilda soda-setikni bekitixtə mana muxundaq bir usul bar idi. ■ ⁸ Xunga həmjəmət həkukioğa igə kixi Boazqa: — Sən uni aləqin, dəp, öz kəxini seliwətti. □ ⁹ Boaz aqsakallarqa wə kəpqilikkə: — Silər bügün mening Əlimələk kə təwə boləqan həmmi, xundaqla Kilyon bilən Maqlonqa təwə boləqan həmmi Naomining qolidin aləqinimoğa guwahtursilər. ¹⁰ Uning üstigə mərhumning nami kərindaxliri arisidin wə xəhiring dərwasisidin əqürülməsliki üqün mərhumning mirasioğa uning nami boləqan *birər əwladi* qaldurulsun üqün Maqlonning ayali, Moab kizi Rutni hotunlukğa aldim. Silər bügün buningoğa guwahtursilər, dedi. □

□ **4:6 «mən xu həkukni** ixlitəlməymən» - bu kixi bəlkim: «Əgər Ruttin pərzənt kərsəm, ular mening balilirim hesablanmaydu; ھالبuki, ular baxqa ayalimdin boləqan pərzəntlirim bilən təng mening mirasimoğa waris boluxi mumkin, xuning bilən öz pərzəntlirim erixidioğan mirasining ülüxi əslidikidin azlap ketidu» dəp oylisa kərək; xunga u «almaymən» degən qararqa kəlgən. ■ **4:7** Qan. 25:7

□ **4:8 «Öz kəxini seliwətti»** - bu kəxni Boaz elip ketidu. U məzkur soda-setikğa ispat bolidu. Kəx bəlkim bir parqə yərning təwəlikigə simwöl boluxi mumkin idi («Qan.» 11:24 wə 25:7-10ni kərüng). □ **4:10 «Xəhərninq dərwasisi»** - oqurmənlərninq esidə barki, «xəhərninq dərwasisi» kədimki zamanlarda aqsakallar wə mətəwərlər olturidioğan jay idi.

Boaz Rutni öz əmrigə ilixi arkilik yərnı qayturup setivalidu

11 Dərwazida turoqan həmmə həlk bilən aqsakallar: — Biz guwahturmiz. Pərwərdigar sening öyüggə kirgən ayalni Israilning jəmətini bərpa qiləqan Rahilə bilən Leyah ikkisidək qiləqay; sən özüng Əfratah jəməti iqidə bayaxat bolup, Bəyt-Ləhəmdə nam-izziting ziyadə boləqay; □ ■ 12 Pərwərdigar sanga bu yax qokandin tapkuzidioqan nəsling tūpəylidin sening jəməting Tamar Yəhudaqə tuqup bərgən Pərzəning jəmətidək boləqay! — dedi.■

Padixah Dawut Boaz bilən Rutning əwladidur

□ 4:11 «**Rahilə wə Leyah**» - Yakupning ikki ayali bolup, kəp pərzənt kərgən. ■ 4:11 Yar. 29:32-35; 30:1-25; 35:17, 18

■ 4:12 Yar. 38:29; 1Tar. 2:4; Mat. 1:3

13 Andin Boaz Rutni əmrigə elip, uningə yekinlik kildi. Pərwərdigar uningə xapaət kəlip, u həmilidar bolup bir oqul tuqdi.

14 Kız-ayallar Naomiqə: — Israilning arisida sanga həmjəmət-nijatkar nəslini üzüp qoymioqan Pərwərdigarqə təxəkkür-mədhiyə qayturulsun! Xu nəslingning nami Israilda izzət-abruyluk bolqay! □ 15 U sanga jeningni yengilioquqi həm kəriqiningda seni əzizlioquqi bolidu; qünki seni səyidioqan, sanga yəttə oquldin əwzəl bolqan kəlining uni tuqdi, — dedi. 16 Naomi balini elip, baqrioqə basti wə uningə bakquqi ana boldi. □ 17 Uningə qoxna bolqan ayallar «Naomiqə bir bala tuquldi» dəp, uningə isim koydi. Ular uningə «Obəd» dəp at koydi. U Yəssəning atisi boldi, Yəssə Dawutning atisi boldi.□

*Dawut padixah, yəni Dawut pəyoqəmbərnin
nəsəbnamisi*

18 Pərezning nəsəbnamisi təwəndikidəktur: — Pərezdin Həzron tərəldi, ■ 19 Həzron din Ram tərəldi, Ramdin Amminadab tərəldi, 20 Amminadabtin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi, 21 Salmondin Boaz tərəldi, Boazdin Obəd tərəldi, 22 Obədtin Yəssə tərəldi wə Yəssədin Dawut tərəldi.

□ 4:14 «**həmjəmət-nijatkar**» - xu «həmjəmət-nijatkar» bolsa tuoquloqan bala əzidur. 15-ayətni kərüng. □ 4:16 «**bakquqi ana**» — bəlkim kanun jəhəttin balining atək anisi bolqanlıqini kərsitixi mumkin. □ 4:17 «**Obəd**» — «qul», «hizmətkar» degən mənədə. «**Dawut**» — Dawut padixah, Dawut pəyoqəmbər.

■ 4:18 1Tar. 2:5; Mat. 1:3

Mukeddes Kalam (yāngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5